

DOMOLJUB

Izbaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 3. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 3.

Štev. 16.

V Ljubljani, dne 13. avgusta 1903.

Leto XVI.

Živel novi papež Pij X.!

Tako žalostno kot dvajseti dan je umirajoči Leon pred kratkim izpreteklega meseca še niso peli zvo- govornil: „Pecci umira, a papeštvo ne umrje!“ Omahnila je roka Leona XIII; a že se dviga roka Pijeva, da iznova blagoslavlja človeštvo, in otira solze bednemu delavcu in nesrečnemu bogatinu!

Izvolitev.

Štirinajst dni je preteklo po smrti Leonovi; cerkveni knezi — kardinali — so prihiteli od vseh krajev v Rim, da skažejo zadnje časti umrlemu papežu in da izvolijo novega poglavarja osiroteli Cerkvi.

In zopet pojó zvonovi, a sedaj veselo, veličastno, saj pozdravljajo Leonu naslednika, novega papeža **Pija X.!** Na misel Izmed 64 sedaj živečih kardinalov nam prihajajo ob tem besede, katere jih je bilo kmalu 62 na mestu; eden

— iz Avstralije — zaradi oddaljenosti ni mogel priti o pravem času, drugi je bolan. In položivši telesne ostanke Leonove k večnemu počitku ter poklicavši sv. Duha, so se zbrali v konklave v Vatikanu, kjer se je imela vršiti volitev, kakor smo to že popisali v zadnjem „Domoljubu“. Tri dni se kardinali niso mogli združiti na eno osebo; ni čuda — izmed toliko najboljših mož izbrati najvrednejšega! V torek 4. avgusta pri sedmi volitvi pa se je dosegla več kot potrebna dvetretjinska večina — z 50 glasovi je bil izvoljen za papeža kardinal Jožef Sarto, nadškof in patrijarh v Benetkah. Jokaje je prosil, naj ga oprosté tega težkega bremena; še le na ponovljeno prošnjo se je udal in sprejel ime Pij X. In kardinali so pokleknili in prejeli od njega prvi blagoslov . . .

Izvolitev se naznani ljudstvu.

Rimljani so ves čas volitve nestrpnost čakali izida. Zlasti v nedeljo dné 2. avgusta je bila na trgu sv. Petra zbrana ogromna množica ljudstva, ker se je sploh mislilo, da bo ta dan papež izvoljen. Tudi na dan izvolitve v torek je hodilo več tisočov ljudi po trgu sv. Petra in se oziralo na znani dimnik vrh sikstinske kapele. Kar ob 11 uri 20 minut prihiti najhitrejših korakov oddelek vojaštva sem od angeljskega grada in se postavi v red pred cerkvijo sv. Petra; ljudstvo pa od vseh strani dere pred Vatikan in čujejo se klici: „Papež je izvoljen!“ Toda nihče še ne vé njegovega imena. Kar se odpró nad glavnim uhodom cerkve sv. Petra velikanska okna; pogrnejo jih z belim, rdeče obšitim damastom in kmalu nato je videti procesijo: naprej križ, za njim prelati in škofje, in naposled kardinal Macchi, ki s krepkim glasom zakliče doli med molčečo množico: „O z n a n u j e m v a m v e l i k o v e s e l j e : I m a m o p a p e ž a , N j e g a e m i n e n c i j o p r e č a s t i t e g a g o s p o d a k a r d i n a l a J o ž e f a S a r t o , k i s i j e n a d e l i m e P i j X . I n z a g r m e l o j e i z t i s o č i n t i s o č g r l : „ Ž i v e l S a r t o , ž i v e l P i j X ! “

Pij X dá prvič papeški blagoslov.

In množice se vsujejo v cerkev sv. Petra, kjer ima kmalu nato papež podeliti svoj prvi blagoslov. Kmalu je videti, kako se

iz Vatikana pomika druga procesija na notranji balkon stolnice: naprej kardinali, poslednji v belem talarju in rdeči štoli izvoljenec Pij X. In prvič se zasliši po širni prvostolnici krščanstva zvonki glas novega papeža, ki dvigajoč svojo roko podeli blagoslov mestu Rimu in vsemu svetu: „Blagoslovi vas Vsemogočni Bog, Oče, Sin in sv. Duh!“ In zopet zaori iz tisoč grl: Živel, živel Pij X! —

In z Rimljani vred se veseli in kliče ves katoliški svet: Hvala Bogu! imamo papeža, imamo očeta! Živel Pij X!

Življenje Pija X.

Jožef Sarto je bil rojen 2. junija l. 1835 v Riesi, škofije treviške v Gorenji Italiji. Njegov oče Janez Krstnik Sarto je bil sin kmečkega stanu; nekaj časa kmet, je bil pozneje sodnijski sluga in je umrl pred 20 leti. Bil je nenavadno pobožen mož in vrlega značaja. — Mati je zatisnila oko pred 10 leti: bratje in sestre — 7 po številu — še vsi živé. Jožef je bil najstarejši; dali so ga v šolo, najprej v domačem kraju, pozneje v Castelfranco, nazadnje je stopil v semenišče v Padovi, kjer je z 20 letom postal mašnik. Do leta 1875 je kot kapelan in župnik pastiroval na raznih krajih po Benečiji, zlasti kot kurat v Salzanu je pokazal izredno apostolsko gorečnost. Treviški škof ga je zato v priznanje njegovega delovanja imenoval za kanonika prvostolne cerkve v Trevisu in kmalu potem za generalnega vikarja. L. 1884. ga je pa sveti oče Leon XIII. povzdignil v škofa mesta Mantova. Tukaj je vsestransko razvijal svoje delovanje. Njegova glavna skrb je vselej veljala duhovščini. Leon XIII. je zato hotel odlikovati njegovo plodonosno delovanje v Mantovi ter ga je l. 1893. povišal v kardinala in patrijarha v Benetkah, kjer je deloval dosedaj.

Oseba in značaj Pija X.

Že iz slike, ki jo prinašamo, vidimo, da nam sije nasproti odkrito, ljubeznivo, milo in plemenito obličje dobrega človeka.

Pij X. je precej visoke postave, obraz razodeva moško odločnost; obilni lasje so posiveli. Njegov lepodoneči glas vsi občudujejo. Toda kaj so te zunanje vrline nasproti vrlinam njegovega srca in duha?

Dobrotljivost je zlasti tista krepost novega papeža, katero na njem občudujejo vsi oni, ki so kdaj občevali ž njim in ga dobro poznajo. Že ta poteza v njegovem značaju — njegova dobrotljivost — nam ga priljubi na prvi hip. Ravno ž njo si je v Benetkah pridobil največ src. Pripovedujejo o njem, da se je jako rad izprehajal po Benetkah in da so bili njegovi izprehodi zelo priljubljeni. Vse se je veselilo, kadar se je prikazal na ulici. Posebno mladina mu je bila udana. Saj si jo je pa tudi znal pridobiti. V enem žepu je imel vedno drobiž, v drugem pa slaščice. Ko so se usuli otroci okoli njega, dajal je revnejšim drobiž, premožnejšim pa slaščice.

Večkrat ga je obkolila množica revnih ženic s svojimi otroki, ter mu tožila svoje težave. Kar na ulici je poslušal tožbe revežev; oni so ga poznali; pa tudi on je poznal najrevnejše, katerim je rad pomagal. Njegova radodarnost je bila tako velika, da je večkrat prišel v denarne zadrege; njegov dragoceni prstan je bil večinoma v zastavljalnici. Vsled te dobrotljivosti so ga v Benetkah večinoma imenovali: „Dobrega kardinala.“

Njegovo sorodstvo in njegova priprostost.

V vsem svojem obnašanju je kazal vedno veliko priprostost. Tudi njegovi sorodniki vsled visoke časti bratove niso izpremenili svojega priprostega stanu. V Salzanu živi sestra Antonija, ki je omožena z nekim krojačem; druga sestra Lucija je žena nekega cerkvenika in trgovca. V Riesi, rojstnem kraju novega papeža, živi v rodni hiši sestra Terezija, ki je omožena z nekim krčmarjem. Dve neomoženi sestri sta živeli pri patrijarhu v Benetkah in mu vodili gospodinjstvo; toda ostali sta priprosti, kot poprej; nikoli nista nosili klobuka. Sploh je bil kardinal Sarto vedno ponosen na svoj kmečki stan, iz katerega je izšel; vedno se je rad spominal svoje ubožne mladosti ter je večkrat dejal: „Veseli me, da sem sin revnih starišev, ker tako iz lastne izkušnje poznam bedo nižjega ljudstva.“

Njegova modrost in delavnost.

Poleg dobrotljivosti in priprostosti pa se Pij X. odlikuje tudi z izredno modrostjo in delavnostjo. Vsekako mora imeti

odlične kreposti, ker sicer bi papež Leon XIII. ne bil mogel reči o njem, da bi bil on vreden naslednik njegov na papežkem prestolu. „Vi ste polni odločnosti in krepke volje“, dejal mu je; „cerkev si ne more želeti boljšega pastirja.“ Tudi na socialnem polju je že pokazal, da razume potrebe sedanjega časa; veliko število hranilnic in posojilnic, ki jih je osnoval na Benečanskem, spričuje o tem. S kratka: Pija X. dičijo lastnosti, ki so nam porok, da bo on izvrsten papež in vreden naslednik Leona XIII.

Pozdravljen, Pij!

Ko je Pij IX. blaženega spomina dné 7. svečana 1878. leta zatisnil svoje trudne oči, klicali so nasprotniki svete cerkve, da se zgrudi skala sv. Petra, da papeštvo leže v grob ali se vsaj skrije v katakombe, da se Vatikan zruši v razvaline, da obmolkne glas čuvajev na Sijonu ter ugasne luč v svetišču Gospodovem. Toda varali so se, ker nova svetla luč je v osebi slavnega Leona XIII. že 20. svečana zasijala na širnem obzorju krščanstva, in spolnile so se zopet besede Gospodove: Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in vrata peklena se ne bodo premagala.

In utrnila se je zvezda, Leona XIII. ni več med živimi, toda že je zasedel prestol sv. Petra papež Pij X. Trdno stoji skala sv. Petra, papeštvo živi v Onem, ki je vir življenja, čuvaj na Sijonu ne obmolkne in večna luč v svetišču Gospodovem ne ugasne. Napadi s peresom, jezikom, ognjem in mečem ne premaknejo temeljnega kamna, na katerem je zidana cerkev Gospodova.

V nedeljo 9. t. mes. se je izvršilo slovesno kronanje Pija X.; prvi kardinal-diakon mu je položil tiaro, trojno krono na glavo, rekoč: „Sprejmi s tremi kronami ovenčano tiaro ter vedi, da si oče knezov in kraljev — vladar vesoljnega sveta ter namestnik gospoda Jezusa Kristusa, ki naj mu bo čast in slava vekomaj. Amen.“ In zadoneli so zvonovi cerkve sv. Petra, ko je Pij X. prvokrat slovesno dajal blagoslov „urbi et orbi“ — mestu Rimu ter celi sveti katoliški cerkvi. V raznih jezikih je nešteta množica svojemu veselju dajala duška z glasnimi klici: „Papež Pij X. naj živi!“

In tej veseli, navdušeni množici se pridružimo v duhu tudi mi ter radostno kličemo: Te Deum laudamus. Hvalimo te, o

Gospod, in slavimo, ker si izročil svojo cerkev skrbnemu in vnetemu pastirju, da vodi tvojo čedo po pravi poti večne resnice in pravice, ter odpira neizcrpljiv vir večnega življenja.

Pozdravljen bodi, Pij, kličemo iz daljave, pozdravljen bodi, kliče večni Rim,

vsi rodovi pošiljajo Ti pozdrave, ves svet je priča Tvoje slave!

Iz globočine naših src pa se dviga proti nebu molitev: Ohrani, o Gospod, Pija X., oživljaj in osreči ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov!

Volitev poslanca za državni zbor.

Ker je poslanec Vencajz odstopil, zato v sodnih okrajih Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora, Ribnica in Velike Lašče katoliško narodna stranka kandiduje dvornega svetnika Šukljeja v državni zbor! Ta vest je napravila precej hrupa ne samo pri nas, temuč tudi v širši javnosti.

Naša liberalna stranka je zaradi tega v škripcih. Po pravici. Nihče bolj ne pozna duševnih vrlin, politične skušenosti in marljivosti Šukljeja kot liberalna stranka. Liberalci tudi že zdavna vedó, da je nekdanji liberallec Šuklje na trnjevi poti skušenj življenja priboril si trdno katoliško prepričanje. Saj je pred tremi leti to javno v liberalnem listu izjavil, saj je vsled tega isto leto, 1900, odklonil sprejeti mandat iz rok liberalne stranke, ker je vernemu katoliku Šukljeju bilo nemogoče, biti liberalen poslanec. Glede na vse to bi torej ne bilo vzroka za presenečenje, da je Šuklje danes kandidat katoliško narodne stranke. Toda liberalci so računali na politični dvoboj, ki se je pred tremi leti izvršil mej gosp. Šukljejem in dr. Šusteršičem. Mislili so, da je tisti spor ustvaril prepad, ki bi za vselej ločil ta dva moža. Zato je „Slov. Narod“ še nedavno imenoval Šukljeja političnega mrliča, hoteč označiti njegov položaj med dvema stoloma. Toda zmotil se je temeljito. Šuklje je tačas ne samo po načelih temuč tudi že dejansko stal v taboru katoliško-narodne stranke.

Katoliško-narodna stranka pa je bila dolžna, pridobiti to izborna moč za javno delovanje v prilog katoliško-narodnemu programu. Slovenci imamo malo takih talentov, kakeršen je Šuklje. Še manj pa imamo mož tako temeljite vsestranske izobraženosti in politične izkušnosti. Te lastnosti so zaklad, ki je zasebna last dotičnika — obenem pa

tudi solastnina naroda. Dolžnost naroda je, da ta zaklad dvigne in porabi — dolžnost dotičnika, da temu ne nasprotuje. V takem slučaju ne veljajo nobeni malenkostni pomisleki, ne na eni ne na drugi strani. Vsi moramo pred očmi imeti le eno veliko zadevo: blagor svojega naroda, svoje domovine. To pred očmi je vodstvo katoliške narodne stranke povabilo Šukljeja h kandidaturi in iz istih vzrokov je gospod dvorni svetnik kandiduro sprejel, pod pogojem, da mu jo poverijo katoliško-narodni zaupniki iz volilnega okraja. Poslednji se zberó dne 13. avgusta in kakor smo poudčeni, ni nobenega dvoma, da bodejo Šukljeja proglasili svojim kandidatom. To mnenje je, kakor čujemo, v volilnem okraju splošno in dokazuje politično zrelost katoliško-narodne armade. Ob priliki tega shoda se bode Šuklje prvikrat volilcem predstavil in razvil svoj program. Zaupniki celega volilnega okraja bodo torej imeli takrat priliko, tudi osebno spoznavati gospoda dvornega svetnika.

Mi pa brez ovinkov izjavljamo, da kandiduro g. Šukljeja z veseljem pozdravljamo. Katoliško-narodna delegacija v državnem zboru zadobi ž njim novo izborna moč in to je baš v sedanjih časih, ko bijemo odločilen boj za pravice ljudstva, osobito našega kmeta, posebnega pomena.

Najmanjši vojak je gotovo 60 let stari prtilikavec Puceto, ki meri le 0.914 m. Udeležil se je filipinskega ustanka in Amerikancem prav vsled svoje majhne postave marsikako zagodel. Priplazil se je neopažen v ameriški tabor ter tu pričel streljati na straže. Naposled ga ujame neki vojak in prinese v naročju v taborišče. Na njem je vse majhno, le glava je debela a zato nič bolj pametna.

Ne dajte otrokom opojnih pijač.

Če vprašaš kakega odraslega, zakaj pač pije vino ali pivo, imel bo vsakovrstne izgovore. Kakor sem že omenil, nimam nič proti zmernemu uživanju vina ali jabolčnika, ali tudi piva. A če se ti izgovarja nezmeren pivce, ki kotrlini zvečer po sredi ceste, a vendar vsak trenutek objema kako drevo ali kak zid, da mu to dene dobro, da ga greje, ali če mu je vroče, da ga hladi, — boš vedel, kaj mu boš povedal. Seveda odpade vsak tak izgovor pri otroku, osobito dojenčku. A vendar če vprašaš kako mater, zakaj pač daje otroku opojnih pijač, boš slišal vsekakor tudi razne izgovore: „je pač taka navada“, „mora se navaditi“, „če vidi dete, da mi pijemo, pač hoče tudi piti in človek ne sme biti nevoščljiv“, ali pa „ker vino krepi in redi“, ali „ker je zdravnik, ko je bilo dete bolno, to predpisal, in ker je dete še sedaj slabotno od bolezni“ itd. Vse takšne izgovore čuješ in dosti truda ti treba, da dokažeš, kako ne doseže mati s tem nič drugega, kakor da otroku škoduje, da ga slabi in mori.

Posebno važen izgovor za ljudi je, da vino ali pivo človeka redi in da ima posebno vino zdravilno moč. To slednje pustimo na stran, ker res je, da se rabi v medicini vino še dandanes pri gotovih boleznih kot pomočno-zdravilno sredstvo. Seveda delajo stariši, ki dajejo tudi čez od zdravnika določeni čas otroku vino piti, iz nevednosti, žal v dobri veri. Govoriti mi je malo obširneje le o tem, ali ima vino in pivo res kaj in koliko redilne snovi.

Prejšnje čase so res verovali, da ima osobito pivo dosti redilne snovi. Sklepali so to iz površnega opazovanja po tem, ker so pivopivci navadno vsi precej trebušasti. A v zadnjih letih, ko je zdravniška veda na vseh poljih napredovala s tako velikanskimi koraki, so zdravniki s poskusi na živalih in na lastnih telesih dokazali, da je mnenje o redilnosti alkohola (t. j. snovi, ki ima ravno v opojnih pijačah oni mameči, opojni vpliv) popolnoma napako. Alkohol ne more nadomestiti niti najslabše hrane, nasprotno povzroči alkohol v preveliki meri

zavživan izgubivanje ali pojemanje beljakovine, životvorne telesne sestavine. Sam sebe nalaže, kdor imenuje pivo „tekoči kruh“. Pivo se se pije le radi alkohola; alkohol pa ni redilno sredstvo, ampak je v preveliki meri zavživan strup kakor fosfor. Kar je v pivu v resnici redilnega, to so tako zvani ogljeni vodiki ali sladkorne snovi; a teh je tako malo, da bi moral človek spiti 10 litrov piva, če bi jih hotel toliko dobiti v sebe, kakor če pojé pol kile kruha. To bi bila jako draga hrana. Še manj teh sladkornih snovi je v vinu, jabolčniku in žganju. O redilnosti opojnih pijač torej govoriti more samo človek, ki je hudoben ali neveden. Kar pivopivce redi, je vse kaj drugega kakor pa alkohol. In glede zdravilne moči sem že omenil, da zdravnik tu in tam res predpiše tudi majhne količine vina. Toda izginiti mora vera, da če zdravnik v gotovem slučaju za gotovo dobo to predpiše, mora postati pitje vina ali drugih opojnih pijač nekaj splošnega pri deci. Marsikdo bi se zahvalil, ko bi moral kako bridko medicino uživati tudi še, ko je že zdrav. Isto je z opojnimi pijačami za deco. Vem, da otroku prav dobro tekne vino ali jabolčnik in da rad požre precejšnjo količino, če je še tako kislo; toda marsikateri strupeni sad je sladek in vendar koliko se jih je že zastrupilo!

* * *

„Cesar“ — umrl! Kdo ga ni poznal med Ljubljano ter Kranjem in po širnem sorškem polju dne 16. p. m. doma na Guncjljah pri Št. Vidu zamrlega voznika Matijo Kregarja? Še-le sedaj ob njegovi smrti so ljudje izvedeli, da se je pisal za Kregarja, sicer so pa staro gorenjsko grčo v jerhastih hlačah visokih škornjih klicali vsi le za „Cesarja“. Nad 60 let je po trikrat na teden ob vsakem vremenu prevažal s težkimi konji na „tajslih“ različno blago iz Ljubljane v Kranj in obratno. Ustrašil se tudi ni gorenjske železnice, in prav zato, da bi se iznebila sitne „konkurence“, je železnica znižala voznino za tovore med obema mestoma — a Cesar je vozil naprej! Dne 15. junija zjutraj, ko se je odpravljal v Kranj, ga je v domačem hlevu konj hudo poškodoval, kar je povzročilo smrt krepkega, utrjenega in še popolnem čilega 77letnega korenjaka. Užival je pri ljudeh neomejeno zaupanje, saj je bil poštenjak od nog do glave, zraven pa vljuden in postrežljiv: prava stara korenina. Ž njim je izginil pač zadnji večji „furman“ iz nekdanj po velikem prometu tako sloveče cesarske ceste med Ljubljano in Kranjem.

Listek.

Potokarjev sin.

(Priredil Sm. . .)

Potokar je sedel pri javorovi mizi in nepremično zrl skozi okno. Z desno roko je podpiral glavo, po kateri mu najbrže niso rojile ravno prijetne misli, zakaj ravnokar je porinil jezno od sebe malo pipo in stresel glavo, kakor bi se hotel kaj nadležnega oprostiti.

Bil je čislán in ugleden mož. Daleč je slovel kot postrežljiv, pravičen in dober mlinar. Po leti se je vsako jntro ob petih že vrtilo kolo in le ob najhujši zimi, ako mu je voda skoro zmrznila, le tedaj je imel semtertja neprostovoljen praznik. Potok, ki se je vil med zelenim leščevjem in vrbjem, je dajal tudi v najhujšem letnem času toliko vode, da je ves dan lahko teklo eno kolo. Napravil je umeten tolmun, v katerem se je nabirala voda čez noč, ki je bila potem po ceveh podobnim malim strugam napeljana na kolo, da ga je gnala.

Kot ubog hlapec je stopil pri nekdanjem posestniku v službo. Zvesto mu je služil, ubogal in slušal ga kot lastnega očeta in ker ni imel gospodar svojih otrok, mu je kmalu prepustil proti mali odkupnini celo posestvo. Ker si je Martin — tako je bilo namreč hlapcu ime — že tedaj pridobil zaupanje in spoštovanje vseh sosedov, zato mu ni bilo težko dobiti malega posojila, da je mogel „svojemu stricu dati malo užitnino“, kakor je sam tako pogosto ponavljal.

Z železno vstrajnostjo pri delu in priprostem življenju je kmalu toliko prihranil, da je lahko plačal svoj mali dolg. Sreča mu je bila mila. Vedno več dela je imel v mlinu. Odjemalci so se množili. Odkar se je bil oženil s priprosto, a pridno Mlarkarjevo Ano, mu je Bog dal malega, živahnega in bistrumnega dečka in ljubko hčerko. V zahvalo za božji blagoslov in srečo je postavil poleg mostiča lepo znamenje, katero je mali Lojzek krasil z najlepšimi cveticami, ki jih je mogel dobiti na travniku.

A tekom enega leta se je vse izpremenilo. Tuj podjetnik z imenom Kopač, je pol ure daleč proč

sezidal nov mlin. Mlel je ceneje in posrečilo se mu je z njegovim dobrim jezičkom pregovoriti mnogo ljudi zase. Ni ravno toliko zaslužil kakor on, a to samo zaradi tega, ker ni imel dovolj vode. Ker pa je imel dovolj denarja, je hotel Potokarju škoditi na ta način, da je kupil travnik, ki je na najožjem mestu ločil njegov potoček od Potokarjevega in napeljal vodo iz tega v svojega. Nastala je pravda, dolga pravda. Zgubil je Kopač, plačal stroške in posledica je bila — sovraštvo in prepir. Kjer pa vlada sovraštvo, prepir, tam ni božjege blagoslova, ni sreče, ni miru.

Prva, ki je morala to bridko občutiti, je bila Potokarjeva žena. Dočim je prej mož vsako prosto uro preživel v njeni družbi, vesel s svojimi otročički, je sedaj mnogokrat presedaval ure sam za-se, hodil zamišljen, in za odgovor ni imel drugega kakor trdo besedo. Le kadar je bila žena le preveč žalostna in potrta, le tedaj je imel zanjo dobro besedo, in tedaj je zagotavljal, da ne bo preje miroval, dokler ne požene Kopača, odkoder je prišel.

„Za božjo voljo, Martin!“ je vzkliknila žena preplašena „pa vendar ne misliš — —“

Beseda ji je obtičala v grlu. Ne, kaj takega niti misliti ne sme o možu; in akoravno se je skušala iznebiti te strašne misli, je vendar razodeval njen obraz, kakšne misli jo mučijo.

„No? Česa ne mislim?“

„Veš ti, suštarjev Peter je že leto dni pod ključem, ker je Gozdarju zažgal bajto.“

Prisiljen, nevoljen nasmeh je šinil po moževem obrazu. „Zažgati? No ravno te neumnosti ne maram storiti, ampak poštenim potom ga hočem spraviti s poti“, in jezno je udaril z ного ob tla.

Kmalu na to je pričel tolmun čistiti, popravljati in povečavati in tudi v mlinu je marsikatero staro orodje zamenil z novim, boljšim; tako je mislil izpodriniti svojega tekmeča. A ker denarja ravno preveč ni imel in ker gosp. župnika ni maral iznova nadlegovati, si je izposodil precejšnjo svoto pri vaškem judu, prekupčevalcu z žitom. Obresti so bili res prav judovske, a Martin je upal, da se z božjo pomočjo in pridnostjo kmalu reši Juda.

In sedaj je sedeval sam za-se pri mizi in pre-mišljeval. Čelo se mu je nagubančilo, oči je venomer opiral v mizo in videlo se je, da mu ne rojijo po glavi baš najprijetnejše misli. Udaril je z roko po mizi, da je zabobnelo. Prestrašena je prihitela žena v sobo: „Kaj pa ti je?“

„Kaj mi je?“ je zagodrnjal mož, stopil k oknu, je odprl in dejal: „Tu poglej naš tolmun! Vsako jutro je bil ob petih že napolnjen, a danes je že šest in vendar je skoro še prazen“ — — —

„Saj res, samo do polovice je napolnjen!“ se je začudila žena.

„Ali moreš zapopasti, Ana, kakšne posledice bo to imelo?“

„Ne — jaz ne vem. Saj je bilo vendar snoči pod gorami vse na tleh, kakor je bilo videti. Tolmun bi moral biti prenapolnjen.“

„Toraj tudi ti tako misliš? In vendar ni niti do polovice. Do opoldne lahko meljem, potem bom pa gledal in poskušal, kako se melje brez vode. Veš, to je gotovo lopovsko delo. Ta pritepenec — roka se je nehote skrčila v pest — ima gotovo svoje dolge roke vmes. Saj sem ga videl snoči postopati tod okrog.“

„Ali kako naj bi to zakrivil?“

„Čisto lahko; ponoči je odprl zatvoro.“

„Misliš?“

„Pojdiva pogledat, boš videla. Saj sam danes tako še nisem bil tam.“

In šla sta. Dobila sta zatvoro zaprto ravno tako, kakor jo je snoči zaprl Martin.

„Zatvore ni nihče odpiral“, je dejala žena.

„Meni pa se zdi tako-le: ponoči je odprl zatvoro, proti jutru pa zopet zaprl.“

„Saj bi morali slišati šumenje vode.“

„Nekaj je šumelo ponoči ali ne?“

„Veter je bil, ki je bil tako silen.“

„Veš kaj?“ in Martin se je udaril z roko po prsah. „Lopovu že zagodem eno, da mu bo zvenelo vse življenje po ušesih. Zvečer pritrdim zatvoro z verigo, vzamem puško in hajdi na stražo. Ko se prikaže Kopač, ga vklenem in peljem tjakaj, kjer je primerno mesto zanj — v luknjo, ali pa ga malo poščegačem s prahom, če bo le preveč uporen.“

Žena se je stresla. Proseče je pogledala moža: „Lepo te prosim, nikar si ne nakopavaj sam nesreče in sovraštva na glavo.“

„Ali misliš, da naj mirno gledam in čakam, da me spravi oni privandranec na beraško palico. Potem bomo živeli od zraka ha-ha!“ in bolestno se je nasmejal.

„Saj puško pusti doma in vzemi rajše hlapca.“

„Hlapec mi je ravnokar odpovedal službo, češ, da mu dá Kopač vsak teden eno krono več; s hlapcem, vidiš, ni nič. A jaz si tudi sam pomorem.“

In Potokar se je obrnil in odšel v mlin. Pričel je meriti žito, zasul kamna; kmalu je vse teklo. Opoldne je zmanjkalo vode in v mlinu je zavladala mučna tihota.

Zatopljen v svoje misli je sedel Potokar popoldne za mizo. Ni se brigal za ženin in sinov pogovor in ko mu je Micika, ki jo je imel rajši kot vse, splezala na kolena in se oklenila njegovega vratu, se ni igral in šalil ž njo, ampak nekako

brežčutno jo je posadil na prejšnje mesto. Skočil je pokonci, zagrabil puško in hitel ven.

„Martin, kam pa greš?“ ga je vprašala žena v skrbeh.

„Vodne podgane streljat“, je odvrnil mlinar; „ravno včeraj so dve mladi raci umorile.“

„Lojzek, pojdi še ti z očetom“, in deček je molče ubogal mater.

„Oče, zakaj pa ne nastavite zastrupljeno vado?“

„Ker bi morda tudi race utegnile kaj dobiti in bi potem pocrkale. — — Tiho — — vidiš, tam dve veliki raci.“ — —

Strel počí in podgani se zvaliti mrtvi v potok.

„Ali nam podgane mnogo škodujejo?“

„Ne tako veliko, kakor oni tam gori“, in mlinar je jezno zaškrtal z zobmi in desnica se mu je skrčila v železno pest.

„Kdo pa?“

„Pusti me pri miru, ker ne razumeš“, je zarenčal mlinar.

Iznova je nabasal. Podgane ni bilo nikjer nobene več videti, gotovo jih je strel tako prestrašil.

„Ata, ali znate dobro streljati?“ je vprašal deček.

„Mislim, saj sem bil vojak. Počakaj“ — potegnil je dečka za rokav nazaj za-sebe in dejal: „ali vidiš tam pri zatvori ono kvišku molečo palico?“

„Vidim!“

„Kaj misliš, da bi jaz tam kakega onegá ne zadel? Le dobro glej!“

Potokar je hlastno pritisnil puško k licu, pomeril in vstrelil. Strel ni izgrešil cilja. Trske so letele od količa; ravno pri vrhu ga je bil zadel. Potokarja se je lotevala vedno večja vznemirjenost, lica so mu vedno bolj žarela, njegove oči vedno bolj svetile.

„Oče, ali zadenete vedno tako dobro?“

„Tiho in pri miru!“

Počil je zopet strel; Potokar je zadel ravno tako dobro.

Deček je veselja ploskal z rokami; a oče ga je pogledal z nekim čudnim, skoraj na pol divjim pogledom in deček je umolknil.

„Vidiš, dečko, tako se streljajo podgane; nobena ne bo delala več škode. Pojdi, greva v hišo!“

Doma bi bil Lojzek rad pripovedoval, kako dobro znajo oče streljati, a moral je vun. Potokar je hotel sam govoriti s ženo.

Ta ga je pogledavala s vprašujočimi pogledi.

Mož je vstal in pričel trdih korakov hoditi po sobi gori in doli. Ni mogel mirno prenesti teh vprašujočih, toliko bolest in žalost izražujočih ženinih pogledov. Nazadnje je obstal in z v tla uprtimi očmi k ženi obrnjen dejal: „Jaz sedaj nimam

„Dovolj dela ves dan v mlinu, ker nimam vode. Sedaj grem v vas k Leviju.“

„K onemu ođerušskemu Judu.“

„V bližini mojega mlina ima obširne njive in te bom vzel v najem.“

„Martin, Martin, nikar preveč ne nakladaš na svoje rama. Ne boš zmogel!“ Dujeje priti.

Vse v gotovi meri.

Vobče mladina nima dovolj vzroka pritoževati se nad preveliko strogoščjo starišev. Veliko večje je število starišev, ki s preveliko ljubeznijo svoje otroke popolnoma izpridijo. Ako bi znali vsi stariši rabiti o pravem času primerno trdo besedo in če ta ne izda, tudi šibo, potem bi gotovo ne bilo tako veliko število postopašev in malopridnešev, ki samo krađejo Bogu čas. A semterja pa se dobi tudi kakšni črnogledci, ki vsako otročjo šalo preveč karmuje in sploh ne pusti otrokom, da bi se malo povesehli.

Tak črnogledec je bil tudi „sakramiš“, črevljar na Planini, ki je dobil svoje ime odto, ker je za vsako malenkost kričal in renčal nad otrokoma svoje umrle sestre: „Sakrrr - a -- miš, če ne bosta ubogala, vama ušesa porečem.“

Bilo je dan pred praznikom sv. Petra in Pavla. „Sakramiš“ je imel dovolj dela s črevlji; danaj pa so se pripravljale čebele na rojenje. Ker sam ni mogel pariti, zato je poslal malega Janeza in Antona pred uljak, da pazita, kam se bo roj usedel. Vrh tega je izpustil „sakramiš“ iz hleva še precejšnje število rac, na katere naj tudi pazita dečka.

„Ali sakrrramiš, jaz obema porgam glavi, če ne bosta pazila na čebele in race. Pa da se mi tudi ne dotakneta tam tistega piskra, ki je na uljaku, v katerem je toliko strupa, da bi moral poginiti tudi največji vol, če bi ga požrl samo polovico!“

Da v loncu pravzaprav ni bilo nič strupa, da je marveč bil sam najboljši med, o tem dečka niti sanjala nista. Trepetaje in skoraj z mokrimi očmi sta poslušala hudega strica, potem pa sta se usedla v senco pred uljak. Race so hitele k bližnjemu potočku, da bi se nekoliko ohladile in čebele so se pripravljale na roj. A dečkoma le predolgo niso rojile. Postalo jima je neznošno dolgčas in Anton je dejal:

„Veš kaj, Janez, to pa je tudi že prebrudo, da morava danes, ko nimava šole, cel dan čepeti tu in čakati, kdaj se bo zljubilo rojiti čebelam.“

„Se bolj čudno pa je“, je modroval Janez „paziti na te preklicane race, da se nobena ne izgubi.“

„Oh“, je zopet zatarnal Anton „danaj v gondu pa bi bilo tako hladno in toliko jagod je tam, da bi se jih lahko pošteno najel.“

„Aha, jo že imam, Tone!“ je vskliknil zadovoljen Janez. „Veš kaj, Janez; pred eno uro gotovo čebele ne bodo rojile — in race privlečeva z monozom k drevju in potem lahko zberiva za nekaj časa v gozd, ne da bi stric kaj vedel. V eni uri sva tako nazaj.“

Dečka sta šla takoj na delo. Polovila sta race, privzela vsako za vrat k drevesu in potem zbežala v gozd, kolikor so ju nesle mlade noge.

A na zemlji sreča ni trajna. Janez in Anton sta bila kmalu sira borovnic, potem pa sta se spomnila hudega strica, čebel in rac.

Z velikim strahom sta hitela domov — in prišla sta še ravno o pravem času, da sta videla zadnje vrdihe poslednje race, ki se je hotela oprostiti, a se vedno bolj zamotavala v motoz in se končno popolnoma zadržila. Čebele so tudi rojile, a o roju ni bilo nikjer ne duha ne sluha.

Dečkoma se je stemnilo pred očmi. Misel na stričevo kneftro ju je vznemirjala.

„Vsega je konec“, je tarnal Janez. „Nič več nama ne pomaga nobena stvar — samo še — — — strup tam v piskru pod streho na uljaku.“

Z Janezovo pomočjo je kmalu prišel Anton do piskruka, ki je bil do polovice napolnjen s „strupom“. Dečka sta v strahu v par trenutkih izpraznila pisker.

Ko se je stricu zdelo le predolgo čakati na roj čebel, je pogledal sam, kako opravljata čuvaja svojo službo. Dečka sta ležala bleda med mrtvimi racami in ker sta čutila v želodcih delovanje „strup“, sta vpila:

„Oh stric, pustite naju pri miru, saj bova tako kmalu umrla, ker sva povžila ves strup.“

Črevljar je pozabil na race, na roj in se skoraj nasmehnil: „Hvala Bogu, da je bil v loncu med, kaj bi bilo, če bi bil v loncu res — strup.“

Od onega časa ni bil črevljar nikdar več prestroj, temveč je bil otrokoma dober oče, ki pa je včasih tudi pograbil za brezovko ali kneftro.

Politični razgled.

Delovanje naših ministrov.

Te dni je šel v Budimpešto naš trgovinski minister Kal, da bi kaj izposloval glede avstro ogrskega carinskega tarifa. Poleg tega pa je šel tje tudi, da bi izvršil nekaj tarifnih postavk, ki jih je v zadnji raspravi izločil pogodbeni odsek. Minister je postavil za to tri dni časa. Toda naš minister Kal in ogrski Lang, sta kar na hitro naredila — kar nenadno koj drugi dan se je naš minister že povrnil s svojimi spremljevalci na Dunsj. Ministra sta se dogovorila edino le o izvršilnih naredbah zastran carinskega tarifa, vse drugo pa je ostalo neizpremenjeno. Ogrji so namreč, kakor smo naprej pričakovali, kratkoinmalo zavrnili vsako poganjanje. Avstrijski carinski odsek je zahteval izpremembe zastran carine na živino, ječmen, nekatere sirovine in vezane knjige, ogrska vlada pa ne mara o tem ničesar slišati, češ, da je

dobila ustavno odobrenje prvotnega načrta in da je ogrski carinski odsek odobril že vse postavke. Baron Kal torej niti pričeti ni mogel nameravanih obravnjav in mora carinski odsek biti še nadalje tak, kot je zdaj, ali se pa sploh ne prikaže v veljavo. Zgodilo se bo pa seveda prvo, ker pri nas so gospodarji v vseh vprašanjih — da bote vedeli — Mažari in nihče drugi! — To soboto so se vršile nadaljne konference med ogrskimi in avstrijskimi ministri zastran sladornega vprašanja. Teh posvetovanj sta se udeležila Koerber in oba finančna ministra. Predno so vso stvar spravili do zaključka, je bil ogrski minister pri našem cesarju, ki je povsem pritrdil ogrskim zahtevam; ti predlogi se neki niso tikali nagodbenega zakona in celo Kerber-Szelovega dogovora ne, zato jih je morala avstrijska vlada umekniti. V resnici pa so na Dunaju mnenja, da se tisti predlogi, ki jih je stavila naša država, še prav zelo tičejo nagodbe, a vkljub temu se je vdala avstrijska vlada. — Mažari so pa zopet pogodili eno zmago!

Položaj na Ogrskem.

Vlada na Ogrskem stoji tako na slabem, kakor le malo kedaj. Poslanci rujejo in smešijo vlado, da se ne more nikamor ganiti. Kljub temu, da se je vplivni mož Aponi potegnil za ministerskega predsednika in imel v ta namen dve uri dolg govor, v katerem je dajal zaupanje novi Khuenovi vladi, ni dosegel ničesar pri poslancih. Celó poslabšal je vso stvar upornih poslancev. Ti si znajo napraviti v zbornici prav dober smeh in zabavo. 31. julija so uganjali poslanci razne burke z zapisnikom in oponašali ministerskemu predsedniku, da ne zna pravilno pisati mažarščine. Posebne neumnosti je uganjal poslanec Kubik. Govoril in smejal se je iz trebuha ter povzročal splošen smeh; zraven pa je vpil smejač se: tu ni kraj za smeh, tu gre za resne stvari. Nemiri so se ponavljali dalje. Nato pa se je nepričakovano oglasil Košut — bivši načelnik nasprotne stranke, ki pa je vsled nekaterih homatij izstopil iz stranke — ter s povzdignjenim glasom govoril: Grof Khuen mora na vsak način odstopiti, zakaj le tako je mogoče, da se napravi red v deželi. Če se to ne zgodi, bo Franc Košut prvi, ki se bo zopet postavil na čelo opoziciji! Mož, ki je še pred par dnevi obljubil predsedniku soglasje, se je tako razunel proti njemu; to je nekaj! Zato ni čudno, da je bila nekaj časa, ko je govornik končal svoj govor v zbornici grobna tišina: Nihče se ni genil. Zakaj kaj takega ni nihče pričakoval. Neumno na to je odgovoril predsednik, ko je rekel, da bi ne bilo v korist deželi, ako bi sedaj odstopil. — Poleg teh homatij pa se je pokazala v ogrski državni zbornici še neka druga nemarnost. Te dni je namreč prejšnji reški namestnik Sapari dal, najbrž z vednostjo ministerskega predsednika, nekemu poslancu 10.000 kron, da bi ga podkupil in tako odstranil od glasovanja proti vladi. Dotični poslanec pa je denar prinesel v zbornico in vse povedal, kaj da je ž njim. Zavoljo tega se je ustanovila posebna komisija, ki ima nalogo, da vso stvar natanko preišče in razloži. Ta stvar je spravila vladne nasprotnike še v večjo nejevoljo, in zato vedno bolj rohné proti Hedervariju. Vse vpije, naj

odstopi ta čudni mož. No sedaj se splošno sodi, da je že dogospodaril. Zdaj sta bila poklicana k cesarju Wekerle in grof Tisa, kar je znamenje, da odstop Hedervarija ni več daleč. (Ravnokar smo dobili vest, da je odstopil.)

Kdo vlada na katoliškem Francoskem.

Na Francoskem divja neznanski boj proti vsemu, kar količkaj spominja na katoliško stvar. Človek bi vsled tega mislil, da mora biti francoska dežela najbolj framazonska na svetu. Toda iz poročil izvemo, da je tamkaj izmed 40 milijonov prebivalcev komaj — 25.000 framazonov. In ta peščica ljudi vlada in strahuje celo deželo. Imajo pa v rokah vso vlado, državni zbor in odlične službe. V tem ministerstvu je izmed 12 ministrov osem framazonov. Toda to ni izmišljenina, to je prinesla sama framazonska „Union fraternelle“. Od ostalih ministrov so menda tudi trije framazoni. Samo o ministru za javna dela se z vso gotovostjo trdi, da ni vpisan med framazone. Tako je vsa vlada katoliškega Francoskega v rokah framazonov. V državni zbornici pa je nad 400 framazonov. V takih razmerah pač ni čudno, da se tako dela z vero. Čudno je le, da morejo katoliški in izobraževalni volivci kaj takega trpeti!

Rusko-japonska vojska.

Na vzhodu se z vedno večjo gotovostjo napoveduje vojska med Rusko in Japonsko. Napetost raste na obeh straneh čudovito naglo. Ruska politika se ne zmeni za Angleže, ki svare Japonsko pred rusko nevarnostjo, zakaj Angleži se boje le prodiranja Rusov v Indijo. Ruska prodira vedno dalje dalje proti Japonskemu osrčju in pošilja neprenehoma svoje vojake v Mandžurijo. Pravijo, da jih pošilja v navadni obleki, da bi tako ne vzbudili suma, da je preveč vojakov. Sploh je zadobila Rusija v Mandžuriji že toliko oblast, da je že neomejen gospodar v deželi. Ako bi se vojska vnela, bi pomagali Japoncem tudi Angleži, ker se leti zelo boje Rusov. Ako bi pa ti res kaj pripomogli, je pa drugo vprašanje.

Ministerska kriza v Španiji rešena.

Dosedanji ministerski zbor je podal kralju v roke odpoved, ki jo je pa kralj tudi sprejel, ker ni maral, da bi vodil bodoče volitve ta zbor. Brž nato je prevzel sestavo vlade zborniški predsednik, ki je že v nedeljo zvečer podal kralju poročilo, da je sestavil ministrstvo. Novi ministri so precej drugi dan položili prisego v kraljeve roke.

Nasilje na Hrvaškem.

Na Hrvaškem nočejo Mažari nič slišati o Hrvatih, pa je! Kljub temu, da so tako imenitno nastopili proti Mažarom, jim ti ne marajo ničesar privoliti. Tako so napravili iz mnogih samomažarskih napisov več dvojezičnih, seveda mažarski je moral biti na prvem mestu! Dalje so izdali za čisto hrvaško železniško progo Caprag-Vrgin most popolnoma mažarski vožnji red. Celó v Zagrebu samem so začeli na glavni pošti rabiti samo mažarske liste za pisma.

Vse te in take nepostavnosti razburjajo narod zato se je bati hudih nasledkov, zakaj med hrvaškim narodom še vre! Prihodnost je zares temna in nad hrvaškim obzorjem vise črni oblaki, tako je rekel sam novi ban, ko je prišel na Hrvaško — delat še naprej krivice in nepostavnosti.

Velike nevarnosti na Bolgarskem.

Na Bolgarskem nastopijo brzkone v kratkem taki dogodki, kakor so se pred par meseci pripetili na Srbskem. Belgrajski list „Stampa“ poroča, da se je bolgarski knez Ferdinand moral dati pregovoriti, da je odšel iz dežele, v katero se neki ne povrne nič več. Odkrila se je menda neka zarota, ki je imela namen umoriti kneza, nakar se je podal iz dežele. Zarota proti temu ni več nova stvar. Že pred dalj časom, ko so obhajali neko slavnost v Sipki, so se uprli častniki, vsled česar so vse slavnosti kar na mah prenehale. Da se sedaj knez nahaja v tako slabem položaju, je sam zakrivil. V njegovi vladi nahajamo celo vrsto breznačajnih in ničvrednih mož. Vse, kar je kdo zahteval od njega, je dobil, da bi le tako vstregel nekaterim možem, da bi ga ti pustili varno vladati. Odkar je pred nekaj leti napravil, ko so umorili glasovitega Stambulova, da je stal na strani morilcev z vso svojo naklonjenostjo, je za vedno osramočeno ime tega kneza. Položaj je sedaj tako resen, da nič bolj. Vodja Cankove stranke, ki nastopa proti vladi in makedonski voditelji so si podali roke, da hočejo spraviti Ferdinanda s pota. Zakaj Ferdinand je tudi na poti, da se obravnave med Srbijo, Bolgarijo in Črno goro zastran skupnega postopanja v makedonskem vprašanju ne morejo sponesti. Zato so vsi narodni krogi zoper kneza Ferdinanda.

Dogodki na Srbskem.

Čudno je in grdo, kar počno Angleži proti Srbski. Vse druge evropske vlade so pripoznale novega srbskega kralja Petra in ohranile svoje poprejšnje razmerje do države pod novim kraljem, le Angleži so odtegnili svojega poslanika iz Belega grada in pretrgali zveze s Srbijo, češ toliko časami ne moremo občevati z vami, dokler ne poplačate kraljeve morilce. Kakšna napihnenost! Kdo le ima bolj umazane roke zastran umora kraljev, kakor ravno Angleži? Koliko svojih kraljev so pomorili, ne da bi kaznovali morilce. Ali pa ni to največje, kar so storili z katoliško kraljico Marijo Stuart? In iz novejšega časa je še v dobrem spominu, kaj so ti ljudje počeli z ubogimi Buri. Le ne tako pravično nastopati! — Novi kralj je te dni lepo počastil spomin umorjenih žrtev. Najprej je bila po njegovem naročilu črna maša za kralja, kmalu pa tudi za različne druge umorjene osebe. Drugače pa po Srbiji ni prav mirno. Te dni so se vršile na več krajih volitve. Kakšen boj da je moral biti, kaže nam n. pr. lahko slučaj, da je bilo pri volitvi v Pidratici u m o r j e n i h d v a n a j s t o s e b, več pa težko ranjenih. Bog čuvaj red v deželi!

Balkan.

Na Balkanu je sedaj jako čudno; prav za prav nimamo poročati nič novega, akoprav se godé vsak dan nove reči. Ponavljajo se namreč stare grozovite stvari, ki smo jih vajeni slišati z Balkana. Turška vlada nadalje postopa z ubogimi Makedonci, kakor je postopala prej. Zdaj se večinoma godé obsodbe prijetih upornikov. Tu pa tam je še kak upor, drugače pa bolj mirujejo in se pripravljajo na jesen na večji boj, ki ga bodo započeli, ako turška vlada ne bo izvršila poboljšav. — No izvršila jih gotovo ne bo, zakaj, ko bi jih mislila, bi jih že bila; zato nam je pa čisto gotovo pričakovati na jesen še bolj divjega boja, kakor pa je bil sedaj.

iz Kostanjevice — Na Jakopovo nedeljo obhajali smo pri nas lepo slovesnost: blagoslovljena je bila namreč ta dan nova zastava dekliške Marijine družbe. Priznati moramo, da je bila slovesnost prav lepa, k čimur so pripomogle tudi dekliške družbe iz Št. Jerneja, Sv. Križa in Leskovca, ki so poslale k slovesnosti lepo število zastopnic, poslednji dve tudi z zastavo. V lepem sprevedu smo spremili novo zastavo, ki je bila še zavita, v cerkev, kjer naj dobi blagoslov iz rok preč. g. dekana leskovškega Fr. Schweigerja. Prišedšim v cerkev je preč. g. P. Ladislav v lepem in primernem govoru podal lepih naukov Marijinim otrokom in vsem udeležnikom pri slavnosti. Za njim pa je preč. gosp. dekan v vznesenih besedah govoril o zastavi, ki naj kot v boju vodi Marijine otroke do Marije in naj krepko in ponosno vihra pred njimi, da jih dovede do končne zmage. Po teh besedah je preč. g. dekan blagoslovil zastavo; marsikomu je zaigrala solza v očeh, ko se je novoblagoslovljena zastava ponosno dvignila ter se pokazala zbrani verni množici, ki je prisostovala slavnosti. Po blagoslovu bilo je sprejetih zopet 14. deklet, v novoustanovljeno mladeniško družbo 18 mladeničev. Po odpetih litanijah smo spremili novo zastavo ob veselem pritrkavanju zvonov zopet nazaj v župnišče. — Pri vsej slovesnosti so lepo pele dekleta Mar. družbe. — Dal Bog, da bi se Marijini otroci pod novo zastavo na priprošnjo Božje Matere in Device krepko borili za

čast Božjo, svoje ter bližnjega zveličanje, in da bi brez sramu in strahu pristopali mladeniči in dekleta v vrsto Marijinih otrok.

Iz Slavine Dan 5. avgusta se že skoraj polstoletja obhaja pri nas slovesno in praznično. Ta dan je namreč zaobljubljen praznik obširne slavinske fare v hvaležen spomin, da je na priprošnje prebl. D. Marije prejenjala grozna bolezen kolera, katera je zahtevala mnogo žrtev. Vsako leto praznujemo ta dan kolikor mogoče zelo slovesno. A tako slovesno kakor letos, ga še nismo praznovali nikdar. Ta dan so prihтели k nam iz Ljubljane preč. g. generalni vikar msgr. Ivan Flis v družbi preč. g. kanonika Janeza Sajovica, prejšnjega našega župnika, sprejet v Marijino družbo 112 deklet in blagoslovit krasno zastavo te družbe. Vrli in vneti g. kurat iz Trnja Alojzij Železny so prišli s svojo obojno Marijino družbo z zastavo v procesiji k nam, da so tako povzdignili slovesnost. Srčna hvala naj jim bo izrečena tem potom. Enako se zahvaljujemo tudi vsem drugim gospodom, ki so pripomogli, da se je slovestnost tako veličastno izvršila. Največjo hvalo seveda izrekamo domačemu gospodu župniku Matiju Prijatelj, ki so s pomočjo svojega g. duhovnega pomočnika ustanovili dekliško Marijino družbo. Naj se izpolnijo želje naše in vseh drugih, kateri našega g. župnika, gorečega častilca Marijinega, poznajo, da bi že dalje časa nevarno bolni zopet ozdraveli in še dolgo let skrbeli za dušno izveščanje svojih faranov. Obenem pa želimo vsi krščanski možje, naj bi se kmalu ustanovila še mladeniška Marijina družba, katera naj bi zbrala vse še nepokvarjene mladeniče ter jih varovala pred spridenimi in razuzdanimi ponočnjaki. Kakor je bilo mnogo nasprotovanja pri ustanovitvi dekliške Marijine družbe, enako čakajo ne malo zapreke ustanovitve mladeniške Marijine družbe. Pa vsaj ima vsaka dobra stvar svoje nasprotnike. Naj bi se to kmalu zgodilo, da bi kužna bolezen smrtnega greha in verske mlačnosti za vselej prejenjala v naši fari ter se širila in množila gorečnost za dušno izveščanje.

Iz Črnega vrha nad Idrijo. (Lažnivi liberalci.) Znana je lažnivost liberalcev, saj se je že udomačil pregovor: „Laže kakor kranjski liberalcec.“ Tudi naši črnovrški liberalci so v št. 151. „Slov. Nar.“ stresli cel kup laži. Zvé naj jih zadnja hiša v gorskem zakotju.

Ko je „Gospodarska Zveza“ naprošena pregledala „premoženje“ naše mlekarne, je grozil liberalni župan, Janez Lampe: „Če me bote trgali po Slovencu, se bom tudi jaz spravil nad „Kmet. društvo“. Liberalci so ostali zvesti grožnji svojega kolovodje. V „Narodu“ so se vrgli z vso silo nad naše društvo.

Spravili so se nad zadnji letni račun, ki ga je izdelala „Gosp. zveza“, in ga raztrgali po svoji modrosti, ki so jo kazali pri mlekarni.

Ne mislimo odgovarjati lažnivim napadom v „Slov. Narodu“. Noben pameten človek se ne bo prerekal s ciganom, ki bi se pritoževal v „Slovenskem Narodu“, da v zadrugi ničesar ni mogel pokrasti, ko je pred žendarmi bežal skozi Črni vrh. Ni vredno odgovarjati vsakemu prvemu privandrancu, ki mu je naša zadrudna hiša trn v peti in bi zanjo dvakrat toliko rad plačal, kakor smo plačali mi. Pač pa hočemo liberalni napad izrabit, da pokažemo liberalno lažnivost.

„Slov. Narod“ poroča, da so udje ugovarjali potrditvi računov in se računi niso potrdili. Liberalcem se to strašno imenitno zdi, če ugovarjajo oni od liberalcev naščuvani udje, ki so posojilnicam in zadrugam največ dolžni. Narod laže, da je bil načelnik v zadregi in ni vedel odgovarjati. Da, načelnik ni odgovarjal, kakor bi liberalci radi imeli, ampak je pobil vse ugovore, tako da je ugovarjalcem zmanjkalo sape, ker za seboj niso imeli liberalcev, ki bi podpihovali. Načelnik mlekarne, liberalni župan, Janez Lampe, je pa menda že pozabil, kako je na občnem zboru mlekarne med angeljevim češčanjem (včasih je tudi liberalcu molitev dobra) iskal sape, kako je na občnem zboru rekel pristašu naše stranke: „Povej jim no ti kaj, jaz ničesar ne vem“, menda je pozabil, kako jo je med občnim zborom vcvrl v Ajdovščino. Pozabil pa je menda tudi liberalni trgovec Janez Vidmar, kak strah pred mlekarno mu je šinil v — trebuh. Trikrat so morali udje poslati ponj, naj pojasni na občnem zboru stanje mlekarne. Izgovarjal se je, da ga boli trebuh. Slednjič se je udal, a med potjo se je zgubil. Iskali so ga povsod, celo v svinjski kuhinji, pa ga niso našli. Kje je torej korajža zlezla v hlače?

„Slov. Narod“ je natvezil svojim bravcem debelega medveda, da ima zadruga kredita za 35 174 K, zlagal se je za celih 10 000 kron. Za tako svoto se zlagati, je pri „Narodu“ malenkost. Lažejo in potem se zgražajo nad številkami. Naši liberalci hočejo biti tudi dovtipni. Svojo neumnost pripisujejo tudi liberalnim bravcem, zato pišejo v „Narodu: „Za kurjavo pa so porabili 888 kron. Ako ne bi bilo tako tiskano, da so kurili z oglji in drvi, bi človek mislil, da so kurili z bankovci.“ Neumljiva nam je njih predrznost, da si upajo tako budalost raztrositi med svet, ko vendar vé vsa občina, da zadruga posreduje med erarjem in kmeti pri prodaji drv in oglja.

Narod dalje oznanjuje, da se slepari s strojem za seštevanje denarja: „češ, stroj je uravnan na šteje kron, računa se pa na goldinarje in polovica

zneska ostane prodajalcu.“ Kolikor besedi v tem stavku, toliko oslarij in laži. In če je kdo sleparil, komu je ostala polovica zneska? „Narod“ pravi, da prodajalcu. In kdo je bil zadnji prodajalec? Ali ne tisti odslovljeni poslovodja, ki je v službi Vidmarjevi in zdaj laži trosi? O tem pa naj udje sami izreko svoje mnenje in sodbo.

Tako lažejo naši liberalci. Njih laži so voda na naš mlin. Naj se potem ne pridušajo, če s svojim lažnivim pisarjenjem povzročajo, da se ljudje vedno bolj ogibljejo liberalnih trgovcev in zahajajo v zadrugo. Nam je čisto prav, če nas po lažnivem „Slov. Narodu“ poučujejo liberalci, kakor sta Janez Lampe in Janez Vidmar, ki je svoječasno dejal, da jo ima on več v petah, kakor revizor „Gospodarske zveze“ v glavi. Mi radi verjamemo, saj je „Slovenski Narod“ od njegovih nog vzel mero za kakor čolne velike čevlje, katere je „Slov. Narod“ predbacival „kmetiskim kaplanom.“

Iz Šmartna pri Litiji se nam piše: Lepo jutro je bilo 9. avgusta, ko smo se zunaj vasi Šmartno zbirali mladeniči tukajšnje Marijine družbe, da se popeljemo v Zatičino na romarski shod. Bilo nas je do 130 na 12 vozovih. Kmalu po prihodu v Zatičino smo odšli z razvito zastavo proti cerkvi med pritkavanjem zvonov. Pred mostom nas je navdušeno pozdravil č. o. Lavrencij; priporočal nam je ljubezen do Marije. Njegov pozdrav nas je globoko ganił. Med petjem litanij smo dospeli v veliko samostansko cerkev. Najprvo je imel pridigo voditelj naše družbe g. beneficijar Potokar, po pridigi pa je daroval levitirano sv. mašo ravno ta gospod. Petje na koro so oskrbeli č. o. cistercijani, za kar jim tem potom izrekamo najljudnejšo zahvalo. Po končanem opravilu se je pela zahvalna pesem za srečno izvoljenega sv. očeta Pija X. Obed smo imeli v gostilni pri Fricu, kjer smo bili prav dobro postreženi. Ob 2. uri smo šli zopet v cerkev, tu je imel nagovor naš voditelj, pred in po govoru so zapeli naši pevci nekaj lepih Marijinih pesmic. Za govorom je pel g. kapelan Merhar litanije M. B. Tudi č. o. so nas razveselili z lepo slovensko Marijino pesmijo. — Po litanijah smo si pod vodstvom č. g. o. vikarija ogledali samostan. Imenom Marijine družbe so šli predsednik Janez Čopar in dva mladeniča ter oba gg. kapelana k milostnemu gospodu opatu. Tu se je predsednik zahvalil mil. g. opatu za prijazni vsprejem v cerkvi. — Vsi veseli, da se nam je prvi izlet tako posrečil, smo se odpeljali domov. Vsem pa ostane 9. avgust v najlepšem spominu.

Hamborn na Nemškem. Tukajšnje društvo sv. Barbare je v nedeljo dné 26. julija zopet imelo veliko veselje; namreč obhajalo je prvo ustanovno slovesnost. Prečastiti g. predsednik je imel kratek govor

v slovenskem jeziku; on je tudi rekel, da bi rad v kratkem potoval na Slovensko in bi se tam priučil malo bolj slovenskemu jeziku. Potem smo igrali tombolo in sicer z domačimi kartami, ki so se dobile iz Ljubljane. Nato pa se je igral prizor „Dr. Vseznał.“ Vsi igralci so prvič na odru nastopili, pa vendar so izvrstno izvršili celo predstavo. Gospod predsednik je oskrbel lepe igralske obleke. Mnogo rojakov je prišlo na slavnost in so se prijeto zabavali. Želeti je, da bi se jih še več pridružil našemu društvu, ki je prvo slovensko društvo na Nemškem.

K.

Slovenski novičar.

Shod volivcev katoliško-narodne stranke iz občin sodnih okrajev Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora, Ribnica in Velike Lašče je bil mnogobrojno obiskan dne 13. avgusta v Ljubljani. Gospod dvorni svetnik Šuklje je razvil svoj program. Volilci so ga enoglasno proglasili za kandidata. Zdaj je treba samo še to, da ga soglasno volite!

Pozor zaupniki občin sodnih okrajev Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora, Ribnica in Velike Lašče! Za bližajočo se državnozbornsko dopolnilno volitev pazite pravočasno na sestavo volivnih imenikov. Kdor želi poduka za volitve, naj se obrne do našega uredništva.

Čestitka ljubljanskega gospoda knezoškofa. Pre-svetli knezoškof je precej po došlem poročilu o izvolitvi svetega očeta brzojavil v Rim udanost naše škofije.

„Slovenska krščansko-socialna zveza“ svetemu očetu Piju X. „Sloven. kršč. soc. zveza“ je odposlala v Rim sv. očetu Piju X. naslednjo udanostno brzojavko: Centralna zveza slovenskih krščansko-socialnih društev, v kateri so tisoči katoliških mož po načelih Leona XIII. blaženega spomina vernemu slovenskemu ljudstvu na korist in izobrazbo svoje moči združili, polaga pred Vašo Svetost prisego najvdanejše pokorščine, izraža prisrčno veselje ter voščila in ponižno prosi očetovskega blagoslova za svoje delovanje.

Zlato mašo obhajal je v nedeljo, dne 9. avgusta ob 10. uri v kapiteljski cerkvi visokočastiti gospod

kanonik Frančišek Povše. Da bi ljubi Bog gospoda zlatomašnika ohranil čilega in zdravega na duhu in telesu še mnogo mnogo let, želé prav iz srca gotovo vsi, ki poznajo ljubeznivega in blagega gospoda kanonika.

Deželni šolski nadzornikom na Kranjskem je imenovan ravnatelj ljubljanskega učiteljišča gospod **Franc Levce**. Deželni šolski nadzornik gospod **Peter Končnik** je prideljen štajerskemu deželnemu šolskemu svetu.

Nevarno zbolel je č. g. **Gross**, mestni kapelan v Kočevju. Priporoča se v molitev! Nevarno je obolel tudi č. g. **Klemenč**, kapelan v Gorjah.

† **Dr. Simon Šubic**. Pred kratkim časom je umrl v bolnici usmiljenih bratov v Gradcu vseučiliški profesor v pok. g. dr. **Simon Šubic**, v 73. letu svoje starosti na starostnem oslavljenju. Dr. Simon Šubic je bil rojen v Brodeh v Poljanski dolini. Kot profesor je deloval v Budimpešti, v Rosavi, na Dunaju in v Gradcu. Krasne prirodoslovne spise je priobčeval v „Radu“, v „Ljubljanskem Zvonu“, zadnji čas pa se je večkrat oglašal s svojimi znanstvenimi spisi v „Dom in Svetu“. Pred letom je uložil dijaško ustanovo na korist dijakom svojega rojstnega kraja. N. v m. p.

Romanje v Oglej in na Sv. goro. Kdor se namerava udeležiti tega romanja, naj se oglasi do 15. avgusta, to je do Velikega Šmarina! Ako se dotlej ne oglasi 500 udeležnikov, se ne more najeti poseben vlak. Cene smo približno že povedali. Denarja za sedaj ni treba pošiljati; ko se bo videlo, da je stvar zagotovljena, se bo naznanilo. Najprimernejši čas bi bil morda po Malem Šmarinu, ko bo škofijska sinoda končana. Kakor smo že rekli, želeti bi bilo, da se romanja udeleži tudi kaj duhovnikov, za katere mora biti Oglej po svoji zgodovini posebno zanimiv. Presvetli gosp. knezoškof želi, da se romanje vrši. Tudi nekateri izvenkranjski Slovenci so se oglasili, da bi se pridružili, kar nas prav veseli. Prireditelje bo s tem pridobila bolj veselost, kar je le hvale vredno. Na Velegradu je bilo letos 5. julija 50 000 severnih Slovanov na grobu sv. Metoda, in jih je vsako leto mnogo tisoč; v Ogleju na grobu sv. Mohora menda še 50 Slovencev nikdar ni bilo skupaj. Popravimo letos zamujeno!

Odvetnik g. dr. Janko Brejc je odpotoval iz Ljubljane na svoje novo mesto v Celovec. „Mir“ iskreno pozdravlja novega slovenskega odvetnika v Celovcu. In Korošci so ga v resnici lahko veseli!

Tretji mladeniški shod na Spodnjem Štajerskem. V nedeljo, dne 16. avgusta bo veliki mladeniški shod v Petrovčah v Savinjski dolini. Slavnostni

govor v cerkvi bo imel imenitni govornik dr. Anton Medved iz Maribora. Mladeniči, vdeležite se v velikanskem številu tega shoda! Z Bogom in Marijo za slovensko domovino!

Povodenj v kamniški okolici. Iz občine Gojzd se nam piše: V petek, dne 31. julija t. l. zjutraj je potok Črna vsled hudega naliva tako močno narastel, da je raztrgal svoje tesne bregove, tu odnesel kos zemlje, škarpo in polovico ceste, podsul njive, odnesel hlode, riže in jezove ter podrl tri mostove in vse brvi. Obenem pa so se vdiral od obeh strani plazovi zemlje v dolino in odnesli seboj drevje, njive z žitom in travnike. Tudi eno kašto za žito je odnesel plaz posestniku Matiju Kuhar v Suncah. Žalosten je pogled na razdejano dolino. Stari ljudje pravijo, da je bila pred 50 leti ravno o Binkoštih enako huda povodenj. Ubogi ljudje! Največjo škodo imata oba Smrečnika, potem Logar in Jurček, Podlomški in Žagarji. Sploh pa so poškodovani vsi več ali manj.

Junaško dekle Pri zadnji povodnji na Štajerskem so v Prstenku padle v vodo tri sestrice. Za njimi je skočila 20letna Katinka Sottonijeva ter je vse tri dekleta rešila iz vode. Namestništvo v Gradcu je nagradilo junaško dekle s 157 kronami 50 vin.

Žrtva žganjepitja. Mrtvega so našli v hlevu Janeza Bostnika v Dulah njegovega 47 let starega hlapca Tom. Debevca. Kakor so poizvedbe dognale, ga je žganje zadušilo.

Iz Prežganja pri Litiji Dne 12. julija, o priliki cerkvenega žegnanja blagoslovil je preč. g. dekan Anton Žlogar iz Šmartna pri Litiji s šestimi duhovniki novo krasno zastavo mladeniške Marijne družbe, ki jo je okusno napravila Marija Sattner iz Ljubljane; ob jednom bilo je sprejetih slovesno 15 mladeničev in 28 deklet v že obstoječi Marijini družbi. Bila je lepa slovesnost, da jo niti stari ljudje ne pomnijo. Po Mariji k Jezusu!

Varujte se goljufov. Čujemo, da hodijo okrog nekatere osebe in nabirajo milodare za Salezijance in za njih kapelico. Vodstvo zavoda uljudno prosi ljudstvo, naj ne bode preveč lahkoverno, — marveč naj vedno zahteva „potrdilo“ od zavoda, katero mora biti štempljano. — Pomni naj tudi spoštovano ljudstvo, da nabiralne pole sv. maš za kapelico niso veljavne, če niso štempljane od zavoda, — in če nimajo na štemplju posebne številke.

Pozor čebelarji! V Šmartnem pri Kranju vrši se koncem avgusta v prostorih ljudske šole čebelarški shod. Predavala se bode anatomija in življenje čebele; to predavanje bodo pojasnjevale fotografčne slike z projekcijskim aparatom. Druga predavanja bodo obsezala: Čebelarstva orodja, čebelarjeva opravila spomladi, po leti in jeseni, čebelar-

jenje v kranjskem, avstrijskem, nemškem in francoskem panju; vzgoja matic, narejenje umetnih rojev, boleznj čebel, med in vosek. Predavali bodo gg. A. Jarc, I. Lampe, pater in Rojina. Naj bi se umni čebelarji, v obilnem številu udeležili tega koristnega shoda. Na svidenju v Šmartnu!

Žrtev „Gorenjca“ in šnopsa. Mladi učenik v liberalni sinagogi objavlja v „Slov. Narodu“ žalostno smrt Janeza Skodlarja iz Dvorjan pri Cerkljah. Seveda mora obesiti tudi njega klerikalni organizaciji v Cerkljah in podtika z namigavanjem ondodnim duhovnom njegovo smrt. Resnica je, da je bil Janez Skodlar tudi sokriv goljufije pri posojilnici, da je bil v sodnijski preiskavi zdaj zaradi tega, resnica je, da ni bil pri snovanju in vodstvu, še manj v načelstvu kak duhovnik, predno, ni g. Kos kot odbornik odkril goljufije. Gotovo je, da bi ne prišlo tako daleč, ako bi se bil prej kak ondodni duhovnik brigal za posojilnico. Resnica je, da Janez Skodlar ni žrtev katoliške organizacije, ampak slabe tovaršije, slabega berila. Bil je naročen na „Gorenjca“ kot blagajnik, pajdašil se je z liberalci, ne s poštenimi možmi. Ko je goljufija prišla na dan, začel je v obupu piti žganje, bil 12. julija 1903 pri „Sokolih“ edini izmed Dvorjanov. Štiri dni pozneje, ker mu tudi „Sokol“ ni mogel potolažiti vesti, zbežal je ponoči v gojzd in se obesil. Čegava žrtev?

Grozen zločin. Iz Šmartna pri Litiji se poroča: V torek sta šla dva tujca proti Šmartnem. Eden izmed njiju je bil star okrog 40 let, bosonog, drugi je bil nekoliko stareji. Med silnim preklinjevanjem se je prvi spravil nad zsmernj, ki stoje ob potu od Pristave do Vintarjevca. Zdrobil je tri podobne Križanega, eno na Pristavi, in dve proti Vintarjevcu. Odrpal, czircma odbil je podobam roki in nogi in med tem satanskim pč. tjem strašno preklinjal Boga. Na enem kraju je vrgel razbito podobo v grm. Drugi tujec ga je gledal pri tem delu. Neka žena na Pristavi je to videla, a se ni upala oglasiti, ker je bila sama doma. Ljudstvo je silno ogorčeno in ko bi dobilo zločnca, dalo bi mu zasluženo plačilo. Upamo, da ne odide hudobnež kazni.

Smrt pijanca 65 let stari Janez Kuman iz Malega vrha se je jeruža že večkrat tako navlekel, da je na poti obležal, kjer je na prostem in pri svežem zraku svojo pijanost prespal. 27. pr. m. zjutraj ob pol petih ga je pa našel mrtvaški oglednik France Tomšič iz Boštanj ob robu deželne ceste pri Lobčeku na trebuhu mrtvega ležati. Kakor je dosedaj znano, je prejšnji večer v družbi svojega znanca spil 10 osmink žganja in ker vsled pijanosti ni mogel dalje, se je hotel kakor po navadi na prostem prespati, a se ni ni več probudil. Za žganjepivce žalosten izgled. Boj pijančevanju!

Iz Kovorja pri Trziču. Žvagnovo hišo je zadela bridka izguba. Marija Golmajer, žena obče spoštovanega tukajšnjega župana, je dne 1. avgusta t. l. nepričakovano hitro umrla za mrtvoudom v svojem 45. letu. Le še sv. poslednjo olje je mogla prejeti. Trumoma so vrelj prijatelji in znanci k njenemu mrtvaškemu odru in k pogrebu, ker je bila daleč na okolu znana kot skromna in pridna gospodinja ter skrbna krščanska mati peterim sedaj žalujočim otrokom. Pokojnica je bla sestra gimnazijskega profesorja dr. Fr. Perneta in svakinja Jos. Golmajerja, župnika na Vačah.

Iz Vel. Kostrevnice pri Litiji. Dne 17. julija. Iz naših krajev nikoli ničesar ne berem v Vašem cenjenem listu. Zato pa oprostite, da Vam jaz nekoliko sporočim. Vreme o času košnje smo imeli krasno, zato smo prav lahko domov spravili seno, katerega smo prav veliko in lepega pridelali, kar se ni še tako kmalo zgodilo v naši lepi dolini. Hvala bodi Bogu zato! Ni pa sreče brez nesreče, to skuša posestnik Dragar iz Marskega. Dne 1. t. m. pogorela mu je hiša, hlev in svinjaki, katera poslopja so bila zavarovana. Zavaroval ga je pred letom dobro znani in občespoštovani Florijan Pišek, poverjenik Vzajemne. Ta zavarovalnica dala je že 3. t. m. ceniti škodo in jo takoj nato izplačala. Dragar imel je zavarovane tudi premičnine, katere so mu tudi pogorele, tudi za nje je dobil odškodnino. Iz tega pa se razvidi, da nimajo oni prav, ki zavarujejo samo poslopja. Dragar pravi, da se bode zopet zavaroval pri Vzajemni, ko pozida, ker jej je hvaležen za dobro in točno izplačilo. Prav ima! Čemu pa podpirati druge zavarovalnice, ko je naša slovenska izvrstna. Zažgal pa mu je njegov 6 letni sinček. — Stariši pazite na svoje otroke! Kadar bo kaj novega, bom pa zopet poročal.

Drobtinice.

V jedni uri osivel. Kakor pripoveduje madjarski list, dogodilo se je to 25. letnemu kmetskemu sinu Pitru Popi v Teregovi. Popa se je napotil v bližnjo vas, kamor je bil povabljen na ženitovanje. V to vas se pride iz Teregove preko hriba v dveh urah, toda pot je mnogo krajša, ako se gre na železniški progi in slednjič skozi prerov (tunel). Popa je sklenil iti po krajši poti skozi tunel. Vstopivši v tunel, je legel na tla in poslušal. Ker ni čul niti najmanjšega šuma ali ropota, je bil gotov, da ne prihaja noben vlak. Ko je korakal po priliki četrt ure v temi, zaslišal je v svojo grozo piskanje in ropot za njim prihajajočega vlaka. Ta ropot je postajal od sekunde do sekunde močnejši in razločnejši. Mladeniča je obilil smrtni znoj, kajti strašna smrt pod

vlakom bila mu je gotova; izogniti se ni mogel, ker je bil tunel ozek, samo na eden tir, in tudi ako bi se pritisnil na steno, okresal in ubil bi ga mimo drdrajoči vlak. V smrtnem strahu pričel je teči. Kolikor so ga nesle noge. In že je bilo slišati punanje lokomotive tik za njim in zagledal je slabi rdečkasti svit svetilnic lokomotive. V smrtnem strahu je dirjal dalje in dalje in bil je toli srečen, da se v temi ni spodtaknil in padel. Ta divja dirka za življenje in smrt je trajala skoro pet minut. In dosegel je izid iz tunela ter se zgrudil poleg proge, a v istem trenutku je švignil vlak mimo njega! Malone, da ni nesrečnežu počilo srce. Ležal je eno celo uro povsem obnemogel, predno je zopet prišel k sapi. Tresoč se na vsem telesu, je taval za tem v bližnjo vas na svatbo, dasi ni imel niti najmanje dobre volje. Želel si je oddahniti med znanci in odpočiti od smrtne groze. Toda, ko je vstopil v krog znancev in omahnil na bližnji stol, ni ga nihče poznal, lasje so mu bili povsem osiveli, kakor 70 letnemu starčku!! To je bil provzročil smrtni strah!

Bodoče mesto s 60 milijoni prebivalcev. Najnovejša službena izvestja v Združenih državah v Ameriki poročajo, da je nastalo med mestoma Lyun v Massachuset in Mount Vernou v Virginiji, ki sta oddaljeni drug od drugega 450 milj, veliko mest in mestec, ki se z veliko hitrostjo širijo in že takorekoč prehajajo drugo v drugo, da je na ta način stvorjena skoro nepretrgana neposredna zveza obeh mest. Pripomniti je, da leži med Lyunom in Mount Vernouom poleg manjših, neznatnih mestec dvajset velemest. Izračunalo so je, da bodo tvorila vsa na gori navedeni progi ležeča mesta, ako se bodo tudi v bodoče tako hitro širila, v doglednem času, vsekakor v četrtoletju, jedno samo nepretrgano skupino mest. Središče tega velikanskega mesta bodo tvorili New-York, Providentia, Boston, Filadelfija, Baltimore in Waschingon, mesta, ki že sedaj štejejo po 1 000 000 in več prebivalcev. Ta ogromna mestna skupina, ali bolje mesto, v katerem bodo New-York, Filadelfija, Boston itd. mestni deli, šteli bodo skupaj 60,000.000 prebivalcev.

Nazaj do Rima. V Feldkirchnu v inškem okrožju na Tirolskem ste stopili dve materi vsaka z enim otrokom v katoliško cerkev. Isto je storila na Dunaju pisateljica gospa Jenny Zink-Maishof. Cerkveno opravilo je izvršil dvorni propovednik o. Celestin Wolfgruber; po sv. obhajilu ji je posvečeni škof dr. Schneider podelil zakrament sv. birme. — V Betlehemu se je 3000 šizmatikov zjediniło s katoliško cerkvijo.

Drag konj. Kraljevi pruski nadzorovatelj konj je kupil na Angleškem konja „Ard Patrick“ za 120.000 mark.

71 let oženjena. Nemški cesar je podaril prošlo leto kapitanu Arnold in njegovej družici v Vzhodnej Friziji kolajno s številko „70“, ker sta doživela v zakonu toliko let. Letos obhajata jubilaranta 71. leto zakonske sreče. „On“ je star 97, „ona“ pa 89 let.

Opičji trebuh — blagajnica. Pred enim letom se je preselil neki starček v malo, revno sobico v šestem nadstropju neke hiše v najrevnejšem pariškem delu. Dejal je, da se piše Yvon Kerlek, doma iz Bretagne in živi od milosrčnosti ljudij. Hodil je le v bližnje gostišče in dobil ondi revno kosilce. Kot rednega spremljevalca je vodil seboj opico, ki mu je pred kratkim poginila. Od tedaj je postal starček tih in ni šel skoraj nič več vun. Že nekaj dni ga hišnica ni več videla, zatorej je šla trkat na njegova vrata — toda nič odgovora. Obvestila je o tem policijo. Ko so vrata odprli, so našli starčka mrtvega na postelji, z rokami je objemal vrat nabssane opice. Med tem so pokopali starčka kot reveža. Ko so napravili inventar o njegovi ostalini, so opazili, da je trebuh opice prerezan; kmalu so potegnili iz njega listek, v katerem prosi umrli za odpuščenje, da je goljufal cel svet in prosil podpore; to je storil le iz strahu pred tatovi. V opičjem trebuhu so našli 25 000 frankov v vrednostnih papirjih in 5000 frankov v bankovcih.

Divjaška usmrtitev. Na divjaški način je bil v Pekinu usmrčen kitajski časninar Šen-Čien. Čeravno je bilo malo dokazov zoper njega, je vendar priznal, da je delal pred tremi leti v Hukaru za revolucijo. Zaradi tega je bil Šen-Čien na dvorišču kaznilnice v Pekinu do smrti mučen. To je bil najgrozoviteji prizor v glavnem kitajskem mestu od leta 1900. Šen-Čien je dejal, da je pripravljen umreti in je mirno korakal na morišče; na posebno povelje cesarice-vdove ni bil obglavljen, ampak tolkli so ga toliko časa z batinami, da je umrl — vzg'ed drugim kitajskim prekucuhom. Bili so ga dve uri, da je bilo meso nesrečnikovo na rokah, nogah in na hrbtu raztrgano popolnoma, kakor cunjce. Ko ni dal nobenega znamenja življenja več od sebe, so mu privezali rablji vrvi okoli vratu, jo krepko nategnili in potem so ga pustili ležati. Šen Čien je bil star 30 let in je imel mnogo prijateljev med tujezemci.

Kolera v Siriji. Kolera v Siriji se razširja. 15 pr. m. je umrlo v Damasku 19 ljudi za kolero, v Hami pa je v zadnjih dneh umrlo od 30 do 40 ljudi. Pa v tem mestu jih umrje še več, toda njih števila povedati nočejo; mrtvece pokopujejo kar ponoči. Boje se, da se ne bi kolera razširila do morja. Odredili so tedaj, da so Damask stražili, in napoti se v Damask v teh dneh komisija, v koji so zdravniki, ki so v Carigradu napravili doktorat.

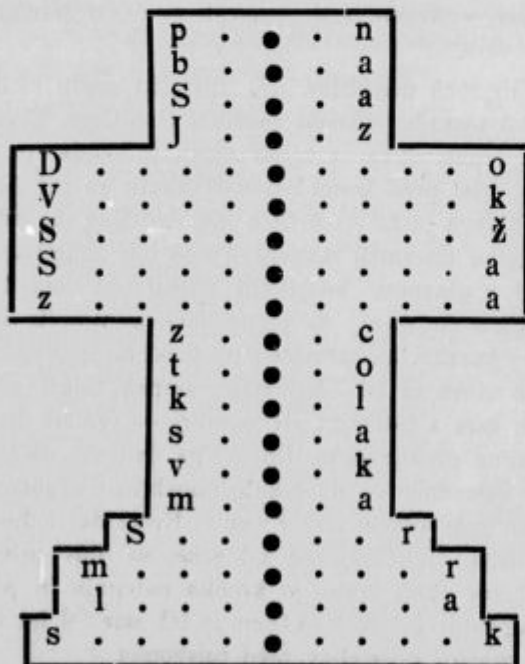
Veliki romarski shod na Zaplazu se bo letos vršil kakor vsako leto v petek po Velikem Šmarnu dné 21. avgusta. Ob 6. zvečer je pridiga z litanijami. Poskrbljeno je tudi za spovednike, da bo vsak romar lahko opravil svojo pobožnost. Romarji slovenski! pridite v obilnem številu k M. b. zaplaški!

Občni zbor slov. katol. društva za kamniški politični okraj bo letos v Mengšu dné 30. avgusta, na angeljsko nedeljo, popoldne ob pol 4 pri Jelenu. Može od blizu in daleč le skupaj! Pride tudi kateri gg. poslancev.

Za smeh in kratek čas.

Spomenik.

Rastlina, drevo, ptica, ime, dežela, prideluje vino, — — — —, jezik, učenjaško poslopje, žival, je iz moke, posoda, drevo, korenjak, jed, rokodelec, mera, prodajalna zdravil, vrsta črk.

Rebus

'Apij i i i i i ≡ EG
i i i i i slednik
Aleš' ona

Demant.

●
● ● ● Iz 4 a, 1 b, 7 e, 2 i, 1 m, 3 p,
● ● ● ● 2 r, 3 v in 1 ž sestavite besede,
● ● ● × ● ● ● ki pomenijo: samoglasnik, po-
● ● ● ● zdrav, papeževo pismo, — — —
● ● ● vladar, slov. časnik, samoglasnik.

Besedni uganki.

I.	II.
1 2 3 b	1 2 p 3 4
1 2 3 f	1 2 r 3 4
1 2 3 m	1 2 t 3 4
1 2 3 š	1 2 z 3 4

Rešitev ugank v zadnji številki:

Križ.

I.

Simon Jenko.

II.

V slogi je moč

Črka S.

Bog daj Leonu vrednega naslednika

Rebus.

Luč na nebu se vtrnila,
Leona vel'kega ni več;
Roka starčku omahnila,
Vsekdar le blagoslov deleč.

Vse so prav rešili: Andrej Porenta v Virmažah; Jakob Kogovšek, Rok Kunovar, Jožef Škof v Dravljah; Josip Grile, posestnik na Trati pri Velesovem; Josip Zupan na Selcu pri Ljubljani; Ivan Fatur na Rakeku; Alič Fr.; Klemencič P., Merek Fr., Sedej Fr., Stanonik Makso na Trati; Stanonik Iv. v Zabji vasi; Pave Miklavčič na Dol. Dobravi; Janko Filipič na Hotovljah, dijski na počitnicah; Stefan Uršič in Ivan Alič na Trati; Marija Smit v Ribnem pri Bledu; Jožef Zagar v Stari Loki; Fran Petrič učitelj, Zvonko Žitnik, kadet, Ludovik Petrič učit. kandidat, Rafael Petrič dijak, vsi v Strugah pri Dobrepoljah; Hobal Francišek v Stari Loki; Janez Kopitar kmečki fant v Žejah pri Komendi; Slavko, Mici in Alojzij Rodič v Stopičah; Andrej Dolinar v Škofji Loki; Marija Zatec in Franč. Perišek v Žimarrich pri Sodraščici, Vinko Teuersschuh, načelnik požarne brambe v Tržiču; Anton Jancič, Martin Sirk in Fran Zorec fantje v Dravljah; Karol Bogataj, Ivan Gantar, Anton Leskovec, Berta Kogovšek in Marija Kavčič v Zavrztcu pri Idriji.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dné 3. septembra 1903.

Loterijske srečke.

Linc.	8 avgusta	17	10	20	65	51
Trst.	8 avgusta	84	67	46	7	49
Dunaj.	1. avgusta	38	70	45	21	65
Gradec.	1. avgusta	52	58	65	53	64